

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

1 том

ОДЕСА 2022

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЕСТРАДНОГО СПІВАКА ДО КОНЦЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інноваційні процеси оновлення музичної освіти в Україні виокремили низку проблем методичного характеру, що потребують вирішення. Серед них нагальним постає питання готовності майбутніх естрадних співаків до концертної діяльності як потужного чинника професійної самореалізації та творчого становлення особистості. Тож, переосмислення потребують методичні аспекти підготовки до концертної діяльності майбутнього співака в класі естрадного вокалу.

У процесі розвитку музичної освіти склалася певна система підготовки майбутніх співаків-естрадників, теоретичні та методичні аспекти якої дістали висвітлення в працях українських і зарубіжних педагогів: Д. Дмитрієва, В. Маляко, Ю. Мережко, Н. Овчаренко, Г. Селевко, Є. Проворової, Є. Пекерської, Н. Гонтаренко, О. Чернової, Є. Куришева, І. Коржавих, А. Арутюнової, В. Коробки, К. Лінклейтер, І. Стулова, Л. Романової, О. Якушевої та інших.

Для майбутнього співака-естрадника публічний виступ на концерті є достатньо складним видом виконавської діяльності, який передбачає:

- стійку мотивацію й аксіологічні константи щодо концертної діяльності, які виявляються в: усвідомленні значущості концертної діяльності; потребі в публічних виступах на концертах; спрямованості на саморозвиток, вокально-виконавське вдосконалення; прагнення до самореалізації як концертного виконавця; бажання поповнювати власний концертно-виконавський досвід новими виступами на естраді та інше;
- комплекс знань з основ психології творчо-виконавської; особливостей концертно-виконавського виступу та методики підготовки до нього; з різновидів сценічного хвилювання та шляхів його подолання відповідно до власних психічних та індивідуальних особливостей; питань сценічної поведінки та комунікації з слухацькою аудиторією, з основ іміджології тощо;
- виконавські вміння (вільне володіння голосом, інтерпретаційні вміння, здатність до емоційного та виразного виконання музичного твору) й якості (творча харизма, артистизм, виконавська презентабельність), що дозволяють співаку-естраднику доносити до слухача сенс пісенного

твору, тобто, емоційно його проживати та «заряджати» слухацьку аудиторію відповідною емоцією;

- здатність до рефлексії, що виявляється у спроможності майбутнього співака-естрадника до аналітичної діяльності (самоаналіз позитивних і негативних сторін власного концертного виступу), планування та постановки цілей, адекватної самооцінки власного концертного виступу та розробки шляхів самовдосконалення тощо.

Безперечно, виступ на естраді як завершальна фаза роботи над пісенним твором є надзвичайно значущою, відповідальною та хвилюючою подією для студента, оскільки є показником результативності попередньо здійсненої роботи на заняттях з викладачем естрадного вокалу (сумісної) та в ході самостійного тренування.

Для кожного музиканта концертний виступ – це надважлива частина творчого життя, яка є логічним завершенням всіх репетиційних процесів [3]. Водночас концертна діяльність вимагає від виконавця неабияких зусиль і наявність різних видів готовності:

- практичної, що передбачає оволодіння системою знань і вмінь щодо підготовки та здійснення концертної діяльності, здатності осмислити авторський задум, реалізувати його у власній виконавській діяльності та донести до слухача свою інтерпретаторську версію;
- психологічної, яка втілює здатність розуміти власні психоемоційні особливості та реакції під час стресових ситуацій (виступ на публіці) та спроможності керувати ними, коригуючи відповідно до різних обставин;
- моральної, що базується на усвідомленні вагомості концертної діяльності, позитивному відношенні до неї та прагненні до максимальної «віддачі» себе як артиста естради слухацькій аудиторії [1].

Виступ співака на естраді – це яскрава, насичена емоціями діяльність, яка водночас є для нього надзвичайно напруженою та виснажливою як в емоційному, так і в фізичному сенсі [4]. Зазначене потребує спеціальної передконцертної підготовки вокаліста-естрадника та дотримання ним методичних рекомендацій щодо роботи на кожному з її етапів.

До основних етапів підготовки музиканта до концертного виступу, за А. Готсдінером, відносяться: *передконцертна підготовка* (від місяця – до останнього тижня), *день виступу* та *час перед виходом на сцену* [2]. Кожен з них має конкретний зміст, який спробуємо коротко окреслити.

Етап передконцертної підготовки характеризується досягненням стадії художньої та технічної зрілості програми, яка позначається зникненням технічно-виконавських труднощів, фізичного або емоційного стомлення та

появою відчуття зручності, комфортності виконання, наявністю артистичної свободи та творчого піднесення. В цей період варто особливого значення надавати репетиційній роботі, дотримуючись наступних загальноприйнятих, перевірених практикою методичних рекомендацій:

- цілісне виконання програми в кількості та послідовності, запланованій на концертному виступі;
- художньо-емоційне виконання програми з «повною віддачою» та хвилюванням як перед «живою» аудиторією;
- за можливості проводити репетиції перед реальними слухачами (іншими учнями класу або спеціально запрошеними викладачами), що значно покращує адаптаційні навички студента і додатково удосконалює їх естрадну витримку;
- проведення міжрепетиційної «роботи над помилками» (переважно аналітичної), опрацьовуючи ті моменти виконання, які не набули достатньої художньо-образної переконливості.

На другому та третьому етапах підготовки виконавця до концертного виступу по першій план виходить проблема естрадного хвилювання, шляхи подолання якого широко висвітлено в працях з музичної психології А. Готсдінера, Л. Бочкарьова, В. Петрушина, О. Лучініної та інших. Аналіз науково-методичної літератури з питань естрадного хвилювання дає змогу стверджувати, що сценічну витримку можна виробити. Отже, це має входити у до обов'язкового блоку передконцертної підготовки вокаліста-естрадника.

У науковій літературі довгий час панувала думка про те, що єдиним способом побороти хвилювання на сцені – це питання регулярності та частоти виступів на ній. Однак сучасні дослідження доводять, що існує цілий ряд методик щодо подолання надмірного естрадного хвилювання та набуття оптимального концертного стану, серед яких: корекція динаміки втими, вправи на зняття надмірної напруги, аутогенне тренування (самопереконання та самонавіювання), релаксаційні, медитативні, дихальні техніки, психорегуляційні тренування, ідеомоторні методи тощо.

Зауважимо, що єдиної рекомендації, яка буде «працювати» в тому чи іншому випадку не існує. Головне, що ця проблема вирішувана. Тож задача викладача допомогти майбутньому співакові виявити та перетворити негативні психологічні стани на «робочий» (емоційно керований), який дасть змогу реалізувати поставлені творчі завдання в концертній діяльності. У зв'язку з цим зростає значимість педагога, який, крім творчого наставництва, має закласти основи сценічної культури, допомогти студенту з вибором засобів подолання

хвилювання перед концертом, підвищити його мотивацію та сформувати стійке позитивне ставлення й інтерес до концертного виконавства.

Наостанок підкреслимо, що концертна діяльність для студента відкриває величезний потенціал для можливості творчої самореалізації, самоствердження як артиста естради. Тому викладачеві важливо створити всі необхідні умови для того, щоб кожен вихід майбутнього співака на сцену мав лише позитивні наслідки, стаючи поштовхом для подальшого виконавського вдосконалення

Література:

1. Арутюнова А. Б. Профессиональные аспекты подготовки эстрадных исполнителей (вокалистов). [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/professionalnye-aspekty-podgotovki-estradnyh-ispolniteley-vokalistov>
2. Готсдинер. А.Л. Музыкальная психология / А.Л. Готсдинер М., 1993 – 193 с.
3. Григорьев В. Ю. Исполнитель и эстрада / В. Ю. Григорьев. – М. : Изд. дом «Классика-XXI», 2006. – 156 с.
4. Лабінцева Л.П.. Концертний виступ як особливий вид музично-виконавської діяльності/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis

Марія ШАРОВА

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»*

Науковий керівник Г. РЕБРОВА

*кандидат педагогічних наук
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»*

ДО ПРОБЛЕМИ ХУДОЖНЬОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

Анотація. У статті розглянуто нові тенденції у художньо-естетичному вихованні школярів, актуалізовано проблему формування художньо-естетичного смаку учнів, розкрито потенціал естрадного вокалу, як дієвого та актуального засобу вирішення сучасних виховних завдань та запропоновано відповідні методи, що позитивно впливають на цей процес.

Ключові слова: художньо-естетичне виховання, художньо-естетичний смак, музична культура, естрадний вокал, естрадний спів.